

Yapılan bir araştırma internet kullanımı yaygınlığının son 10 yılda %700'den fazla arttığını göstermektedir. Günümüzde gelişmişlik seviyesinin en önemli göstergelerinden birisi de şüphesiz internet ağının kullanım yaygınlığıdır. Bilgi çağında yaşayan insanoğlu için bu ölçüt, bilginin paylaşım hızıyla da bir korelasyon kurulmasına imkan tanımaktadır. Bilgiye en hızlı ve doğru şekilde ulaşan toplumlar, aynı oranda hızlı işlemeyi öğrendiklerinde de uygarlığın yeni mimarı olmaya hak kazanacaktır.

1. **Metne göre internet kullanımının artması bilgiye ulaşmayı nasıl etkilemektedir? Sizce internetin yaygın olması, bir toplumun gelişmiş sayılması için yeterli midir? Cevabınızda metinden yararlanarak iki kısa neden yazınız.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cevap İçin Yapısal Çözüm Önerileri:

YAP: 

1. **SORU KÖKÜNÜ OKU (Metinden önce!)**

En kritik adım. Öğrencilerin %60'ı burada kaybediyor.

Önce kendine şunu sor:

- Benden bilgi mi isteniyor?
- Yorum mu isteniyor?
- Neden–sonuç mu?
- Kaç tane gerekçe isteniyor?

2. **Metni okurken not al:** Metni okurken altını çizme, kenara not al.

- Tek cümlelik fikir: İnternet → bilgiye hızlı erişim
- Bu neyi değiştiriyor? : Bilgi daha hızlı paylaşılıyor.
- Metin neden bunu söylüyor? : Gelişmişlik göstergesi.

3. CEVABI KURMADAN ÖNCE MİNİ PLAN YAP

Kafanda ya da kenarda:

- 1 cümle → metin bilgisi
- 1 cümle → değerlendirme
- 2 cümle → nedenler

Plan örneği:

- Bilgiye erişim hızlandı
- Ama tek başına yetmez
- Çünkü işleme önemli
- Çünkü kullanım bilinçli olmalı

4. **Metne dayalı bilgi yazılır, yorum katılmaz.** Kişisel bir başlangıç yapmadan başla
“bence/ bana göre” gibi.

5. YAZDIKTAN SONRA KONTROL ET (30 saniye)

Kendine şunları sor:

- ✓ Metinden **en az bir bilgi** var mı?
- ✓ “İki neden” gerçekten **iki ayrı neden** mi?
- ✓ Metni **kopyalamadım mı?**
- ✓ 6–7 cümleyi geçmedim mi?

YAPMA: ✗

1. Tanım yapma:

İnternet, bilgilerin paylaşılmasını sağlayan bir iletişim ağıdır. Günümüzde internet sayesinde insanlar bilgiye ulaşmaktadır. İnternet çok önemlidir ve hayatımızı kolaylaştırır.

2. Uzun felsefi yorum yapma:

Günümüz dünyasında teknoloji insan hayatının merkezindedir. İnternet insanı yalnızlaştırmakta, aynı zamanda küreselleşmeyi artırmaktadır. Bilgi çağında yaşıyor olmamız insanlığı farklı bir noktaya taşımıştır. Bu nedenle gelişmişlik kavramı yeniden düşünülmelidir.

3. Metinden kelime al ama kopyalama:

Yapılan bir araştırma internet kullanımının son 10 yılda %700 arttığını göstermektedir. Bilgiye en hızlı ve doğru şekilde ulaşan toplumlar uygarlığın yeni mimarı olacaktır.

4. 6–7 cümleyi geçme:

Metne göre internet kullanımının artması bilgiye ulaşmayı hızlandırmaktadır. Ancak internetin yaygın olması yeterli değildir çünkü eğitim sistemi, ekonomi, siyaset, demokrasi, insan hakları, kültür ve sanat da gelişmişliğin göstergesidir. Ayrıca teknoloji bağımlılığı gibi sorunlar da vardır. Bu yüzden internet her zaman olumlu değildir.

Psikolog Peter DeScioli ve Robert Kurzban'ın 2009 yılında yürüttüğü bir deneyde, katılımcılardan aile bireyleri dışında kalan on arkadaşlarını kendilerine olan yakınlıklarına göre sıralamaları istenmiştir. Ardından bu arkadaşlara dağıtılmak üzere hayali olarak 100 puana sahip oldukları söylenmiştir. Deneyin bir aşamasında, puan dağılımının herkes tarafından görüleceği ifade edildiğinde katılımcıların puanları eşit biçimde paylaştırdıkları gözlemlenmiştir. Ancak dağıtımın gizli kalacağı belirtildiğinde, puanların en fazla en yakın arkadaşına verildiği, diğer arkadaşlara ise giderek azalan miktarlarda paylaştırıldığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar, arkadaşlık ilişkilerinin ne Platon ve Aristoteles'in savunduğu gibi benzerlik temeline ne de evrimci biyologların öne sürdüğü karşılıklılık ilkesine dayandığını kesin olarak göstermektedir. Aksine, insan ilişkilerinde belirleyici olan unsurun, bireyin toplum içindeki itibarını koruma kaygısı olabileceği düşüncesini güçlendirmektedir.

2. **Metinde anlatılan deneyde puanların açık ve gizli dağıtıldığı durumlarda ortaya çıkan farkı açıklayınız. Cevabınızda bu farkın, insanların arkadaşlık ilişkilerinde nasıl davranabildiğini gösterdiğini kendi cümlelerinizle ifade ediniz.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kültür, içinde bulunduğu zaman ve mekâna bağlı olarak sürekli değişim göstermektedir. Bu değişim, beraberinde bir uyum sürecini de getirir. Özellikle son yüzyılda teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte iletişim, ulaşım ve bilişim alanlarında büyük ilerlemeler yaşanmış; dünya daha küçük bir yer hâline gelmiş ve toplumlar arasındaki etkileşim artmıştır. Bunun sonucu olarak milletler arasındaki kültürel alışveriş hız kazanmıştır. Ancak bu süreçte bazı kültürel unsurlar zamanla yok olmuş, günümüze ulaşabilenlerin önemli bir bölümü ise farklı kültürlerin etkisiyle değişime uğramıştır. Buna karşılık, teknolojinin yeterince ulaşamadığı ya da etkisinin sınırlı kaldığı bölgelerde kültürel değerler büyük ölçüde özgün hâllerini koruyabilmiştir.

3. **Metne göre, teknolojik gelişmeler kültür üzerinde nasıl bir etki yaratmaktadır? Cevabınızda kültürün değişmesi ve bazı kültür unsurlarının korunması ile ilgili metinde verilen bilgileri kendi cümlelerinizle açıklayınız.**

.....

.....

.....

.....

Ünlü yazar C. S. Lewis, arkadaşlığın insanların ortak bir duygu ya da düşünceyi paylaştıklarını fark ettikleri anda başladığını söyler. Benzer şekilde Antik Yunan filozofu Platon, arkadaşlıkların benzer özellikler üzerinden kurulduğunu ifade etmiştir. Aristoteles de insanların kendilerine benzeyen kişileri sevmeye daha yatkın olduğunu belirtir. Bu görüşler, arkadaşlığın düşünce ve zevk ortaklığına dayandığını düşündürür. Ancak bu durum ilk bakışta doğal ve içgüdüsel gibi görünse de, gerçekte yanıltıcıdır. Çünkü arkadaşlıkların büyük bir bölümü aile bireyleri ve eşler dışında gelişir. Bu nedenle arkadaşlık ilişkileri genetik bağlarla ya da soyun devamı amacıyla açıklanamaz. Buna karşılık, evrimci biyologlar arkadaşlığı karşılıklı yarar ilkesine dayandırır; yani bireylerin birbirlerine fayda sağladıkları sürece bu ilişkinin sürdüğünü savunurlar.

4. Metne göre arkadaşlık nasıl açıklanmaktadır? Cevabınızda benzerlik ve karşılıklı fayda kavramlarına değinerek metinde verilen bilgileri kendi cümlelerinizle yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Modern koşullarda zaman, ölçülebilir ve denetlenebilir bir nesneye dönüşürken mekân da giderek tekdüze bir yapıya bürünmektedir. Günümüzde mekânın en belirgin özelliklerinden biri olan bu homojenleşme, farklı yerlere özgü niteliklerin aşınmasıyla ortaya çıkan küresel bir varoluş biçimini beraberinde getirir. Sonuçta, tıpkı giderek sıradanlaşan zaman anlayışı gibi, birbirinden ayırt edilemeyen, kimliksiz yerleşim alanları oluşur. Modern çağın temel yaşam alanları hâline gelen kentlerin yaygınlaşmasıyla bu mekânsal benzerlik daha da belirginleşmiştir. Dünyanın farklı bölgelerinde, aynı mimari anlayışla inşa edilmiş, birbirinin kopyası yapılar yükselmektedir. Bu yapıların içinde ise doğaya ait zaman algısı büyük ölçüde silinmiştir; örneğin Ay'ın evreleri ya da mevsimsel döngüler, toplumsal hayatı düzenleyen ölçütler olmaktan çıkmış, yerini saatler, takvimler ve yapay zaman düzenlemeleri almıştır. Bu durum, insanın hem mekânla hem de doğayla kurduğu ilişkinin giderek zayıfladığını göstermektedir.

5. Metne göre modern çağda kentler ve yaşam alanları nasıl bir değişim geçirmiştir? Cevabınızda mekânların birbirine benzemesi ve doğayla ilişkinin azalması ile ilgili metinde verilen bilgileri kendi cümlelerinizle yazınız.

.....

.....

.....

.....